

Ongelijkheid is geen toeval

In september 2021 promoveerde Dick Timmer (1993) op de rechtvaardigheid van herverdeling en het stellen van grenzen aan rijkdom. In zijn proefschrift bouwt hij voort op het onderzoek van zijn promotor, politiek filosoof Ingrid Robeyns. Zij is geen onbekende in De Linker Wang. Haar boek *Limitarisme: pleidooi tegen extreme rijkdom* werd daarin met instemming besproken.

Ina Huisman

Dick Timmer
(fotograaf: Nadja
Moutevelidis)

Het mag een paar jaar geleden zijn dat Dick zijn doctoraalscriptie met succes heeft verdedigd, het onderwerp van de ongelijke en onrechtvaardige verdeling van geld en vermogen blijft actueel. Het is bijvoorbeeld nog maar kort geleden dat de discussie over de erfbelasting weer oplaaide. Dick grijpt zo'n kans aan om zich in het publieke debat te laten horen, iets wat hij graag doet, en voor De Linker Wang was het de aanleiding om met hem in gesprek te gaan.

'Er is veel behoefte aan zingeving.'

Dick groeide op in Beekbergen, Bodegraven en Heerde. In Heerde ging hij naar de middelbare school. Dikke wetenschappelijke boeken vond hij toen al fascinerend en dankzij het kerkelijk werk van zijn vader waren die thuis op de boekenplank te vinden. Hij verdiepte zich in boeken over de wijsbegeerte, begreep er niet veel van, maar de interesse was gewekt. Hij ging theologie en religiewetenschappen studeren en op advies van zijn geschiedenisdocent deed hij er filosofie bij. Zodoende studeerde hij aan de Universiteit Utrecht, aan de Vrije Universiteit Amsterdam en aan de Protestantse Theologische Universiteit. In 2017 slaagde hij cum

laude voor zijn onderzoeksmaster in de filosofie. Na zijn afstuderen begon hij in Utrecht aan zijn PhD-onderzoek en ging er filosofie doceren.

Interculturele omgeving

Sinds 1 oktober 2021 is hij onderzoeker en docent aan de Technische Universiteit Dortmund. Toen daar een vacature bleek te zijn twijfelde hij over solliciteren. Lesgeven in het Duits en heen en weer reizen naar zijn woonplaats Gouda zou toch meer van hem vragen dan een baan om de hoek. Een hoogleraar stimuleerde hem om die stap te zetten en hij werkt er nu alweer drie jaar met veel plezier: "Fijne collega's en een gemêleerd gezelschap aan studenten." In vergelijking met Utrecht treft hij in Dortmund meer studenten met een migratieachtergrond en veel ouders van studenten hebben zelf niet gestudeerd. Het maakte hem bewust van het milieu waaruit hijzelf komt en de mogelijkheid om van betekenis te zijn voor studenten die van huis uit misschien

wat minder gestimuleerd worden. Het was wennen dat studenten hem nooit met "Hoi Dick" aanschreven of aanspraken, maar altijd de beleefde omgangsvormen in acht namen.

Voor een politiek filosoof lijkt lesgeven aan een Technische Universiteit misschien niet zo voor de hand liggend, maar er is een diversiteit aan afstudeerrichtingen. Zo zijn er studenten die leerkracht willen worden en er zijn studenten die zich specialiseren in klimaatwetenschappen. Dick licht toe dat zij naast hun hoofdstudie voor een vak als filosofie kunnen kiezen en dat de behandelde onderwerpen een waardevolle bijdrage

leveren aan de studie. Zijn colleges zijn toegespitst op de verschillende studierichtingen. In de colleges wordt bijvoorbeeld nagedacht over macht, over structurele onrechtvaardigheid en over de vraag wat wetenschappelijke kennis eigenlijk is.

Hij betreurt het dat een geesteswetenschap als filosofie financieel onder druk staat in Nederland. En dat terwijl er juist veel vraag is naar gelegenheden om te reflecteren op keuzes, om na te denken over waarden, en er veel behoefte is aan zingeving. Met vakken als (politieke) filosofie en ethiek wordt in feite een degelijke basis gelegd onder elke studie.

Zeker als het gaat om economische vraagstukken is het van het grootste belang om na te denken over de waarden waaruit gehandeld wordt. Dick: "De neiging bestaat om economie als een exacte en waardenvrije wetenschap te beschouwen, waardoor het

lijkt alsof bepaalde zaken nu eenmaal zo zijn als dat ze zijn en niet anders kunnen. Dat is heel onterecht." Economie is niet waardenvrij. Vanuit filosofie en ethiek kan er nagedacht worden over ongelijkheid, over armoede en rijkdom, en over het tegengaan daarvan.

Naast zijn werk denkt en schrijft hij kritisch over zaken op het snijvlak van politieke filosofie, ethiek en economie. Als jongere probeerde hij meer om de wereld te begrijpen dan om die te veranderen. Hij heeft nog geen ambitie om politiek actief te worden: "Ik wil graag ongebonden onderzoek doen en er is op dit moment geen politieke partij waar ik me aan zou willen verbinden." Inmiddels zit zijn naam

'Economie is niet waardenvrij.'

in de kaartenbak van kranten, radio en televisie, is hij in contact met veel mensen en kan zo een onderbouwde bijdrage leveren aan relevante debatten.

Verdeling

Met het thema 'armoede en rijkdom' komen we bij het onderwerp ongelijkheid en herverdeling, waarover Dick momenteel een boek schrijft. In het boek buigt hij zich over de kloof tussen arm en rijk, onderzoekt hij wat herverdeling is en wat gelijkheid betekent. Dat is niet dat iedereen evenveel heeft, maar dat er geen hiërarchie bestaat tussen mensen, waarin bijvoorbeeld de rechten van mensen worden bepaald door sociale

klasse, of racisme en seksisme. In zijn boek gaat hij na welke structuren ongelijkheid veroorzaken. Dat is bijvoorbeeld het belastingstelsel, de aan- of afwezigheid van natuurlijke hulpbronnen (in Nederland het aardgas) en het kolonialisme. Hij werkt uit wat en wie een rol spelen bij het herverdelen van geld, welvaart en kansen. Daarbij moet o.a. rekening worden gehouden met het klimaat en toekomstige generaties.

Een vrij nieuw element in deze discussie is het benoemen van extreme rijkdom als probleem. Vanuit het beginsel van de gelijkheid vindt Dick dat extreme rijkdom bestreden mag worden. Uit onderzoek blijkt dat rijke mensen niet alleen meer goederen

kunnen kopen, maar ook invloed, particulier onderwijs en particuliere zorg. Na overlijden profiteren de erfgenamen van het kapitaal van hun ouders en hebben op hun beurt een voorsprong op generatiegenoten met een heel andere start. Geen wonder dat Dick pleit voor meer belasting op erfenissen.

Binnenkort mag hij hierover spreken voor een groep christelijke ondernemers. In de Bijbel zijn zeker argumenten vóór, maar evengoed argumenten tegen te vinden. Daarom houdt hij zich liever aan zijn redenering op grond van het gelijkheidsbeginsel. ●

Voor meer informatie: dicktimmer.com/media. Zijn boek *Sommige mensen zijn te rijk. Over wat gelijkheid écht betekent en hoe we dat bereiken komt in de lente uit bij uitgeverij De Geus.*

De Cariben

Never a dull moment in Den Haag. Een kleine selectie. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zet in op meer zelfredzaamheid voor de zes Caribische eilanden. De samenwerking binnen het Koninkrijk blijft gericht op het versterken van de rechtsstaat en het bevorderen van economische en infrastructurele groei, benadrukt staatssecretaris Szabo. "Alle landen binnen het Koninkrijk delen de verantwoordelijkheid voor de welvaart van hun inwoners. Door goede samenwerking benutten we de kracht van het Koninkrijk optimaal," aldus Szabo. Zijn eerste *Interparlementair Koninkrijksoverleg*, gepland voor januari op Aruba, is echter geannuleerd—vanwege de verkiezingen op Aruba in januari. Niet zo'n goede start. Op 15 december is het precies zeventig jaar geleden dat het *Statuut* voor het Koninkrijk der Nederlanden werd ondertekend. Het regelt de basisstructuur van het Koninkrijk en de formele relaties tussen Nederland, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten. Ondanks de voordelen van samenwerking binnen het Koninkrijk blijft de relatie tussen Nederland en de Caribische landen vaak gekenmerkt door wantrouwen. Helaas.

Een meerderheid in de Tweede Kamer stemde onlangs tegen herstelbetalingen in het kader van de trans-Atlantische slavenhandel. Een motie van Joost Eerdmans van JA21 werd aangenomen. Aanleiding hiervoor zijn vier claims, gericht aan de Nederlandse Staat. Eerdmans stelt dat niemand die schade heeft geleden van de trans-Atlantische slavenhandel nog in leven is. Tsja.

De Raad van State pleitte er onlangs voor dat de inwoners van de Caribische landen van het Koninkrijk zich gelijkwaardiger voelen aan Nederland. Zo moeten alle inwoners met de Nederlandse nationaliteit actief kiesrecht krijgen voor de Tweede Kamer. Daarnaast is er noodzaak voor meer ruimte voor de gevolmachtigde ministers in de Rijksministerraad en intensievere samenwerking op het gebied van onderwijs en armoedebestrijding. Premier Schoof heeft aangegeven dat het kabinet dit advies bestudeert. Zou het...?

Tijdens de begrotingsbehandeling heeft Michiel van Nispen van de SP scherpe kritiek geuit op de bestuurlijke cultuur en de sociaaleconomische ongelijkheid op de Caribische eilanden. Van Nispen wees op misstanden zoals armoede, klassenjustitie en een gebrek aan sociale vooruitgang. Hij pleitte ook voor strengere regulering om Bonaire te beschermen en vroeg om een wijziging van de wet die Europese Nederlanders vrij vestigingsrecht verleent: "De Bonairianen verliezen langzaam hun land, taal en cultuur." In het actuele, lezenswaardige boek *Ongemak – Zes Caribische eilanden en Nederland* uit 2022 spreken de deskundigen Oostindie en Veenendaal zelfs van segregatie. Zie DLW 2023-1.

Robert Scholma
robertscholma@hotmail.com